

III

(Přípravné akty)

VÝBOR REGIONŮ

INTERACTIO – ZASEDÁNÍ NA DÁLKU – 142. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 3. 2. 2021–5. 2. 2021

Stanovisko Evropského výboru regionů – 8. akční program pro životní prostředí

(2021/C 106/09)

Hlavní zpravodaj:	Dimitrios KARNAVOS (EL/ELS), starosta obce Kallithea
Odkaz:	Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2030, 14.10.2020. COM(2020) 652 final – 2020/0300 (COD)

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Pozměňovací návrh 1

Bod odůvodnění 9

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Osmý akční program pro životní prostředí by měl urychlit přechod k regenerativnímu hospodářství, které vrací planetě víc, než si bere. Model regenerativního růstu uznává, že dobré životní podmínky a prosperita naší společnosti závisí na stabilním klimatu, zdravém životním prostředí a prosperujících ekosystémech, které poskytují bezpečný operační prostor pro naše hospodářství. Jak světová populace a poptávka po přírodních zdrojích neustále roste, ekonomická aktivita by se měla vyvíjet takovým způsobem, který neškodí, ale naopak zvrátí změnu klimatu a zhoršování životního prostředí, minimalizuje znečištění a má za následek zachování a obohacení přírodního kapitálu, a proto zajišťuje hojnost obnovitelných i neobnovitelných zdrojů. Regenerativní hospodářství prostřednictvím neustálých inovací, adaptace na nové výzvy a spoluvytváření posiluje odolnost a chrání dobré životní podmínky současné i budoucích generací.	Osmý akční program pro životní prostředí by měl urychlit přechod k hospodářství, které vrací planetě víc, než si bere. Model udržitelného růstu uznává, že dobré životní podmínky a prosperita naší společnosti závisí na stabilním klimatu, zdravém životním prostředí a prosperujících ekosystémech, které poskytují bezpečný operační prostor pro naše hospodářství. Jak světová populace a poptávka po přírodních zdrojích neustále roste, ekonomická aktivita by se měla vyvíjet udržitelným způsobem, který neškodí, ale naopak zvrátí změnu klimatu a zhoršování životního prostředí, a to díky zmírňujícím či kompenzačním opatřením a příspěvkovým dávkám určeným pro účely místního životního prostředí a pro místní komunity, trvale sleduje dopady na životní prostředí, minimalizuje znečištění a má za následek zachování a obohacení přírodního kapitálu, a proto zajišťuje hojnost obnovitelných i neobnovitelných zdrojů. Udržitelné hospodářství prostřednictvím neustálých inovací, adaptace na nové výzvy a spoluvytváření posiluje odolnost a chrání dobré životní podmínky současné i budoucích generací.

Odůvodnění

- i) Ekonomické aktivity by měly být udržitelné a neustále růst při zaručení ochrany životního prostředí a udržitelného růstu místního prostředí a komunit – k tomu by měla sloužit zvláštní opatření a mechanismus či nástroje pro sledování, jako jsou plány environmentálního a sociálního řízení atd.; ii) Koncept „regenerativního hospodářství“ obnáší riziko v tom, že předpokládá, že příroda a naše životní prostředí se mohou snadno zregenerovat. Jako alternativa je navržen termín „model udržitelného růstu“.

Pozměňovací návrh 2

Čl. 2 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
8. akční program pro životní prostředí má dlouhodobý prioritní cíl pro rok 2050, aby občané spokojeně žili v mezích možností naší planety v regenerativním hospodářství, v němž se ničím neplýtvá, nejsou produkovány žádné čisté emise skleníkových plynů a hospodářský růst je oddělen od využívání zdrojů a poškozování životního prostředí. Zdravé životní prostředí je základem dobrých životních podmínek občanů, biologické rozmanitosti se daří a přírodní kapitál je chráněn, obnovován a ceněn způsoby, které zvyšují odolnost vůči změně klimatu a jiným environmentálním rizikům. Unie udává tempo pro zajištění prosperity současných i budoucích generací na celém světě.	8. akční program pro životní prostředí má dlouhodobý prioritní cíl pro rok 2050, aby občané a místní komunity spokojeně žili v mezích možností naší planety v udržitelném hospodářství, v němž se ničím neplýtvá, nejsou produkovány žádné čisté emise skleníkových plynů a hospodářský růst je oddělen od využívání zdrojů a poškozování životního prostředí. Zdravé životní prostředí je základem dobrých životních podmínek a zdraví občanů, zlepšuje ekosystémové služby , biologické rozmanitosti se daří a přírodní kapitál je chráněn, obnovován a ceněn způsoby, které zvyšují odolnost vůči změně klimatu a jiným environmentálním rizikům. Cílem 8. akčního programu pro životní prostředí je posílit vazby mezi politikou v oblasti životního prostředí a zdravím. Základem všech politik EU podporujících lidské zdraví, zdravou planetu, zdravou ekonomiku a zdravou společnost s příležitostmi pro všechny musí být přístup zohledňující zdravý životní styl. Unie udává tempo pro zajištění prosperity současných i budoucích generací na celém světě.

Odůvodnění

- i) Řada politik v oblasti životního prostředí se dotýká nejen jednotlivých občanů, ale také místních komunit; ii) Vzhledem k situaci způsobené pandemií COVID-19 je třeba více zdůraznit zdravotní aspekt. Vzhledem ke svému zásadnímu významu by rovněž měla být zdůrazněna souvislost mezi zdravím a životním prostředím. Místní a regionální orgány u svých komunit pozorují dopady politik v oblasti životního prostředí na zdraví a kvalitu života; iii) Rovněž koncept ekosystémových služeb je spojen se zdravým životním prostředím.

Pozměňovací návrh 3

Čl. 2 odst. 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
8. akční program pro životní prostředí má těchto šest tematických prioritních cílů:	8. akční program pro životní prostředí má těchto šest tematických prioritních cílů:
a) nevratné a postupné snižování emisí skleníkových plynů a posílení pohlcování pomocí přírodních a jiných propadů uhlíku v Unii , aby se dostálo cíle snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 a neutrální bilance emisí skleníkových plynů do roku 2050, jak je stanoveno v nařízení (EU) .../...;	a) nepřetržitě a postupné snižování emisí skleníkových plynů a posílení pohlcování pomocí přírodních a jiných propadů uhlíku nebo zelených investic přispívajících ke snižování emisí CO₂ na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni , aby se dostálo cíle snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 a neutrální bilance emisí skleníkových plynů do roku 2050, jak je stanoveno v nařízení (EU) .../...;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
b) nepřetržitý pokrok při zvyšování adaptační kapacity, posílení odolnosti a snížení zranitelnosti vůči změně klimatu; c) postup k modelu regenerativního růstu, který vrací planetě víc, než si bere, oddělení hospodářského růstu od využívání zdrojů a zhoršování životního prostředí a urychlení přechodu na oběhové hospodářství; d) sledování cíle nulového znečištění pro životní prostředí bez toxických látek, včetně vzduchu, vody a půdy, a ochrana zdraví a dobrých životních podmínek občanů proti rizikům a dopadům souvisejícím s životním prostředím; e) ochrana, zachování a obnova biologické rozmanitosti a posilování přírodního kapitálu, zejména vzduchu, vody, půdy a lesa, sladkovodních, mokřadních a mořských ekosystémů; f) podpora udržitelnosti životního prostředí a snížení klíčových tlaků na životní prostředí a klima spojených s výrobou a spotřebou, zejména v oblasti energetiky, rozvoje průmyslu, budov a infrastruktury, mobility a potravinového systému.	b) potřebu neustálého pokroku, zejména ve zranitelných regionech a místních celcích, při zvyšování adaptační kapacity, posílení odolnosti a snížení zranitelnosti vůči změně klimatu; c) postup k modelu udržitelného růstu, který vrací planetě víc, než si bere, oddělení hospodářského růstu od využívání zdrojů a zhoršování životního prostředí a urychlení přechodu na oběhové hospodářství; d) sledování cíle nulového znečištění pro životní prostředí bez toxických látek, včetně vzduchu, vody a půdy, a ochrana zdraví a dobrých životních podmínek občanů proti rizikům a dopadům souvisejícím s životním prostředím; e) ochrana, zachování a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb uvnitř chráněných oblastí i mimo ně a posilování přírodního kapitálu, zejména vzduchu, vody, půdy a lesa, sladkovodních, mokřadních a mořských ekosystémů; f) podpora udržitelnosti životního prostředí a snížení klíčových tlaků na životní prostředí a klima spojených s výrobou a spotřebou, díky využití takových nástrojů, jako je například posuzování vlivů na životní prostředí a náležitá posouzení, jakož i rozvíjení metod a nástrojů pro nepřetržité průřezové sledování dopadu a neustálé zlepšování environmentální výkonnosti, zejména v oblasti energetiky, rozvoje průmyslu, budov a infrastruktury, mobility a potravinového systému.

Odůvodnění

- i) Snížení emisí do ovzduší by bylo možné dosáhnout nejen díky přirozeným a jiným propadům uhlíku, ale také díky zeleným a udržitelným investicím; ii) Zvyšování adaptační kapacity a posilování odolnosti vůči změně klimatu se významněji dotýká zranitelnějších oblastí, jako jsou pobřežní oblasti atd. Proto by zde mělo být uvedeno, že se jedná o otázku převážně regionálního a místního charakteru; iii) Většina odvětví (například energetika, průmysl, infrastruktura atd.) uvedených pod písmenem f) vyžaduje, aby byl uplatněn proces udělování environmentálních licencí. Tento proces může do určité míry zajistit jejich výstavbu a fungování udržitelným způsobem. Je proto zásadní, aby existoval mechanismus pro nepřetržité sledování a neustálé zlepšování jejich environmentální výkonnosti.

Pozměňovací návrh 4

Čl. 3 odst. 1 písm. b)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
1. Dosažení prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí vyžaduje: a) ... b) posilování integrovaného přístupu k rozvoji a provádění politiky, zejména: — začleněním prioritních cílů stanovených v článku 2 do všech příslušných strategií, legislativních i nelegislativních iniciativ, programů, investic a projektů na úrovni Evropské unie, vnitrostátní, regionální a místní úrovni, tak aby tyto strategie a programy a jejich provádění neškodily žádnému z prioritních cílů stanovených v článku 2, — maximalizací přínosů provedení směrnic Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU a 2001/42/ES,	1. Dosažení prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí vyžaduje: a) ... b) posilování integrovaného přístupu k rozvoji a provádění politiky, zejména: — začleněním prioritních cílů stanovených v článku 2 do všech příslušných strategií, legislativních i nelegislativních iniciativ, programů, investic a projektů na úrovni Evropské unie, vnitrostátní, regionální a místní úrovni, tak aby tyto strategie a programy a jejich provádění neškodily žádnému z prioritních cílů stanovených v článku 2, — rozvojem postupů a prováděním činností, které podporují místní a regionální orgány při plnění jejich cílů, — posilováním spolupráce mezi Evropskou komisí a Evropským výborem regionů v rámci technické platformy pro spolupráci v oblasti životního prostředí a zkoumáním možností, jak zlepšit dialog a sdílení informací, — maximalizací přínosů provedení směrnic Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU a 2001/42/ES,

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
— věnováním velké pozornosti součinnosti a potenciálním kompromisům mezi ekonomickými, environmentálními a sociálními cíli, aby se potřeby občanů v oblasti výživy, bydlení a mobility naplnily udržitelným způsobem, jenž nikoho neopomíjí, — pravidelným hodnocením stávajících politik a přípravou posouzení dopadů nových iniciativ, které jsou založeny na rozsáhlých konzultacích dodržujících postupy, které jsou odpovědné, inkluzivní, erudované a snadno proveditelné a které věnují náležitou pozornost předpokládaným dopadům na životní prostředí a klima,	— věnováním velké pozornosti součinnosti a potenciálním kompromisům mezi ekonomickými, environmentálními a sociálními cíli, aby se potřeby občanů v oblasti výživy, bydlení a mobility naplnily udržitelným způsobem, jenž nikoho neopomíjí, — zajištěním toho, aby k dosažení dlouhodobého prioritního cíle pro rok 2050 stanoveného v čl. 2 odst. 1 nedošlo za cenu vyšších daní, vyšších cen energie a/nebo zvýšené regulační zátěže pro evropské spotřebitele a podniky, — pravidelným hodnocením stávajících politik a přípravou posouzení dopadů nových iniciativ, které jsou založeny na rozsáhlých konzultacích dodržujících postupy, které jsou odpovědné, inkluzivní, erudované a snadno proveditelné a které věnují náležitou pozornost předpokládaným dopadům na životní prostředí a klima, — podporou komunikačních činností na úrovni EU a na vnitrostátní, regionální a místní úrovni zaměřených na zvyšování povědomí – zejména mezi mladými lidmi – o významu a přínosech řádného provádění politiky v oblasti životního prostředí a o její přidané hodnotě pro občany, podniky a planetu, a to s cílem zvýšit pocit spoluzodpovědnosti a zapojení všech příslušných zúčastněných stran do úsilí o její provádění.

Odůvodnění

- i) Technická platforma pro spolupráci v oblasti životního prostředí byla vytvořena v roce 2012 a poté začleněna do 7. akčního programu pro životní prostředí. Jak je uvedeno na internetových stránkách platformy, díky svému začlenění do 7. akčního programu pro životní prostředí získala pevné ukotvení a dlouhodobý charakter. Vzhledem k pozitivním zkušenostem se spoluprací by bylo její začlenění do 8. akčního programu pro životní prostředí přirozeným krokem, který by zajistil, že bude tomuto fóru i nadále poskytována podpora; ii) Je třeba dále zlepšovat komunikaci, o což se mohou výrazně zasadit místní a regionální orgány.

Pozměňovací návrh 5

Čl. 3 odst. 1 písm. d)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
mobilizaci udržitelných investic z veřejných a soukromých zdrojů, včetně finančních prostředků a nástrojů dostupných v rámci rozpočtu Unie, a to prostřednictvím Evropské investiční banky a na vnitrostátní úrovni;	mobilizaci udržitelných investic z veřejných a soukromých zdrojů, včetně finančních prostředků a nástrojů dostupných v rámci rozpočtu Unie, a to prostřednictvím Evropské investiční banky a na vnitrostátní úrovni, zajištění odpovídajících synergií a současně toho, aby bylo možno přidělit investice v dostatečné výši na úrovni, kde jsou nejvíce zapotřebí a kde jsou použity nejefektivněji, zajištění dostatečných zdrojů pro místní a regionální komunity pro účely jejich praktické realizace;

Odůvodnění

V mnoha případech jsou politiky v oblasti životního prostředí prováděny s významnou účastí místních a regionálních orgánů. Je zásadně důležité zajistit, aby místní a regionální komunity měly k dispozici odpovídající zdroje. Dokonce i v případech, kdy za provádění politik odpovídají vnitrostátní orgány, jsou přímé a nepřímé dopady politik v praxi často řízeny na místní a regionální úrovni.

Pozměňovací návrh 6

Čl. 3 odst. 1 písm. e)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
postupné odstraňování dotací škodících životnímu prostředí na úrovni Unie a na vnitrostátní úrovni s co nejlepším využitím tržních nástrojů a ekologických rozpočtových nástrojů, včetně těch, které vyžaduje zajištění sociálně spravedlivého přechodu, a podpora podniků a jiných zúčastněných stran při vypracování standardizovaných účetních postupů pro přírodní kapitál;	postupné odstraňování dotací škodících životnímu prostředí na úrovni Unie a na vnitrostátní úrovni s co nejlepším využitím tržních nástrojů a ekologických rozpočtových nástrojů, a podpora podniků a jiných zúčastněných stran při vypracování standardizovaných účetních postupů pro přírodní kapitál, při současném zajištění sociálně spravedlivého přechodu pro všechny regiony, města a obce;

Odůvodnění

Sociálně spravedlivý přechod by měl být zohledněn v rámci všech nástrojů, nejen u ekologických rozpočtů, a dotýká se všech regionů, měst a obcí v celé EU.

Pozměňovací návrh 7

Čl. 3 odst. 1 písm. f)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
zajištění, toho aby environmentální politiky a opatření byly založeny na nejlepších dostupných vědeckých poznatcích a posílení vědomostní základny o životním prostředí a jejího využívání, a to též prostřednictvím výzkumu, inovací, podpory zelených dovedností, a dále vybudování environmentálního a ekosystémového účetnictví;	zajištění, toho aby byly environmentální politiky a opatření prováděné na unijní, vnitrostátní, regionální a místní úrovni založeny na nejlepších dostupných vědeckých poznatcích a posílení vědomostní základny o životním prostředí a jejího využívání, a to též prostřednictvím výzkumu, inovací, podpory zelených dovedností, a dále vybudování environmentálního a ekosystémového účetnictví a také podpora neustálého zlepšování vědeckých poznatků na základě ukazatelů srovnatelných i na regionální úrovni s cílem umožnit informované rozhodování;

Odůvodnění

Navrhovaný pozměňovací návrh zdůrazňuje zásadní úlohu všech úrovní správy a usiluje o posílení schopnosti hodnotit pokrok směrem k dosažení obecných cílů 8. akčního programu pro životní prostředí na všech úrovních díky zahrnutí ukazatelů na regionální úrovni.

Pozměňovací návrh 8

Čl. 3 odst. 1 – vložit nové písmeno h) za písmeno g)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
—	<i>h) zajištění plné účasti místních a regionálních orgánů a spolupráce s nimi na všech rozměrech tvorby politik v oblasti životního prostředí, a to prostřednictvím kooperativního přístupu založeného na víceúrovňové správě;</i>

Odůvodnění

Navržený pozměňovací návrh by měl přispět k posílení přípravy a provádění politik.

Pozměňovací návrh 9

Čl. 3 odst. 1 – vložit nové písmeno j) za písmeno i)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
—	<i>j) propagace přínosů 8. akčního programu pro životní prostředí na místní a regionální úrovni coby významné součásti účinného a efektivního uplatňování politiky EU v oblasti životního prostředí, jak je stanoveno v rámci přezkumu provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí;</i>

Odůvodnění

Aby se zvýšila míra provádění 8. akčního programu, je důležité komunikovat o jeho přínosech a propagovat je.

Pozměňovací návrh 10

Čl. 3 odst. 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Dosažení prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí vyžaduje mobilizaci široké podpory zapojením občanů, sociálních partnerů a dalších zúčastněných stran a povzbuzování spolupráce při vývoji a provádění strategií, politik nebo právních předpisů souvisejících s 8. akčním programem pro životní prostředí mezi vnitrostátními, regionálními a místními orgány <i>v městských i venkovských oblastech.</i>	Dosažení prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí vyžaduje mobilizaci široké podpory zapojením občanů, sociálních partnerů a dalších zúčastněných stran a povzbuzování spolupráce při vývoji a provádění strategií, politik nebo právních předpisů souvisejících s 8. akčním programem pro životní prostředí mezi vnitrostátními, regionálními a místními orgány. <i>EU bude prosazovat holistický přístup založený na územním hledisku se zaměřením na oblastní celky, který zohlední specifické výzvy a silné stránky všech typů komunit, jako jsou městské a venkovské oblasti, ale také pobřežní, horské, ostrovní, souostrovní a nejvzdálenější oblasti. Tento přístup zohlední interakce mezi komunitami a jejich okolím, zejména pokud jde o okrajová území městských oblastí.</i>

Odůvodnění

Existují různé druhy místních a regionálních orgánů, z nichž každý má své vlastní problémy a silné stránky. Politiky v oblasti životního prostředí mají často silný územní rozměr, který vyžaduje přizpůsobení konkrétní situaci na místě. 7. akční program pro životní prostředí se zaměřuje především na městský rozměr. Návrh 8. akčního programu pro životní prostředí se zmiňuje pouze o městských a venkovských oblastech. Pro účinné provádění politik EU v oblasti životního prostředí má zásadní význam zohlednění značné rozmanitosti komunit EU.

Pozměňovací návrh 11**Článek 4**

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
1. Komise s podporou Evropské agentury pro životní prostředí a Evropské agentury pro chemické látky posoudí pokrok Unie a členských států s ohledem na dosažení prioritních cílů stanovených v článku 2 a podá o tom v pravidelných intervalech zprávy, s přihlédnutím k základním podmínkám stanoveným v článku 3. 2. Posouzení uvedené v odstavci 1 musí odrážet nejnovější vývoj, pokud jde o dostupnost a relevanci údajů a ukazatelů, vycházet z údajů dostupných v členských státech a na úrovni Unie, a to zejména z těch, které spravuje Evropská agentura pro životní prostředí a Evropský statistický systém. Tímto posouzením nesmí být dotčeny stávající rámce a úkoly sledování, podávání zpráv a správy, které se týkají politiky v oblasti životního prostředí a klimatu. 3. Evropská agentura pro životní prostředí a Evropská agentura pro chemické látky podpoří Komisi při zlepšování dostupnosti a relevantnosti údajů a poznatků, zejména: a) shromažďováním důkazů a údajů, jejich zpracováním a podáváním zpráv o nich pomocí moderních digitálních nástrojů, b) úsilím o odstranění relevantních rozdílů ve sledování údajů, c) poskytováním systémových analýz souvisejících s politikou a přispíváním k provádění cílů politik na úrovni Unie a na vnitrostátní úrovni, d) integrací údajů o environmentálních, sociálních a ekonomických dopadech a plným využíváním jiných dostupných údajů, jako jsou údaje poskytované programem Copernicus,	1. Komise s podporou Evropské agentury pro životní prostředí a Evropské agentury pro chemické látky posoudí pokrok Unie a členských států s ohledem na dosažení prioritních cílů stanovených v článku 2 a podá o tom v pravidelných intervalech zprávy, s přihlédnutím k základním podmínkám stanoveným v článku 3. 2. Posouzení uvedené v odstavci 1 musí odrážet nejnovější vývoj, pokud jde o dostupnost a relevanci údajů a ukazatelů, vycházet z údajů dostupných v členských státech a na úrovni Unie, a to zejména z těch, které spravuje Evropská agentura pro životní prostředí a Evropský statistický systém. Tímto posouzením nesmí být dotčeny stávající rámce a úkoly sledování, podávání zpráv a správy, které se týkají politiky v oblasti životního prostředí a klimatu. 3. Evropská agentura pro životní prostředí a Evropská agentura pro chemické látky podpoří Komisi při zlepšování dostupnosti a relevantnosti údajů a poznatků, zejména: a) shromažďováním důkazů a údajů, jejich zpracováním a podáváním zpráv o nich pomocí moderních digitálních nástrojů, b) úsilím o odstranění relevantních rozdílů ve sledování údajů, c) poskytováním systémových analýz souvisejících s politikou a přispíváním k provádění cílů politik na úrovni Unie a na vnitrostátní, regionální a místní úrovni, d) integrací údajů o environmentálních, sociálních a ekonomických dopadech a plným využíváním jiných dostupných údajů, jako jsou údaje poskytované programem Copernicus,

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
e) dalším zlepšením přístupu k údajům prostřednictvím programů Unie, f) zajištěním transparentnosti a odpovědnosti, g) pomocí občanské společnosti, orgánům veřejné správy, občanům, sociálním partnerům a soukromému sektoru v rozpoznávání rizik v oblasti klimatu a životního prostředí a při přijímání opatření k jejich prevenci a zmírnění a přizpůsobení se jim a podporou jejich zapojení při odstraňování nedostatků ve znalostech.	e) dalším zlepšením přístupu k údajům prostřednictvím programů Unie, f) zlepšením dostupnosti a interoperability údajů na místní a regionální úrovni, g) zajištěním transparentnosti a odpovědnosti, h) pomocí občanské společnosti, orgánům veřejné správy na vnitrostátní, regionální a místní úrovni, občanům, sociálním partnerům a soukromému sektoru v rozpoznávání rizik v oblasti klimatu a životního prostředí a při přijímání opatření k jejich prevenci a zmírnění a přizpůsobení se jim a podporou jejich zapojení při odstraňování nedostatků ve znalostech, i) podporou pozitivních environmentálních vazeb mezi městskými, příměstskými a venkovskými oblastmi v souladu s cílem udržitelného rozvoje č. 11: „Udržitelná města a obce“.
4. Komise pravidelně přezkoumá potřeby údajů a znalostí na úrovni Unie a na vnitrostátní úrovni, včetně kapacity Evropské agentury pro životní prostředí a Evropské agentury pro chemické látky plnit úkoly uvedené v odstavci 3.	4. Komise pravidelně přezkoumá potřeby údajů a znalostí na úrovni Unie a na vnitrostátní úrovni, a v případě potřeby na regionální a místní úrovni, včetně kapacity Evropské agentury pro životní prostředí a Evropské agentury pro chemické látky plnit úkoly uvedené v odstavci 3.

Odůvodnění

Místní a regionální orgány plní důležitou úlohu v provádění politik v oblasti životního prostředí v praxi. Při vytváření nového rámce pro sledování by měly být tyto úrovně správy vzaty v potaz a měly by být také poskytovány údaje za účelem podpory provádění politik v místních a regionálních komunitách.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

1. vítá 8. akční program pro životní prostředí, který vymezuje strategický přístup k politikám v oblasti životního prostředí a klimatu do roku 2030 a udržuje dlouhodobou vizi pro rok 2050 v zájmu spokojeného života v mezích možností naší planety a se zaměřením na lepší provádění a sledování;

2. vyzývá k tomu, aby byla v rámci 8. akčního programu pro životní prostředí přiřazena významná doplňující úloha Zelené dohody pro Evropu a aby bylo v rámci jeho dlouhodobé orientace a jeho prioritních environmentálních cílů podporováno zelené oživení EU;

3. žádá, aby skutečnost, že 8. akční program pro životní prostředí neobsahuje – na rozdíl od předchozích akčních programů pro životní prostředí – žádná opatření, nevytvářela precedens pro budoucí akční programy pro životní prostředí. Zdůrazňuje, že Zelená dohoda pro Evropu počítá s opatřeními týkajícími se prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí, jenž platí až do roku 2030, jen do roku 2024. Žádá proto, aby bylo v 8. akčním programu pro životní prostředí objasněno, jak mají být v rámci jeho přezkumu v polovině období stanovena nová opatření k dosažení jeho prioritních cílů;

4. vítá skutečnost, že 8. akční program pro životní prostředí označil účinnější a efektivnější provádění za klíčovou prioritu; vyzývá proto k zajištění odpovídajících nástrojů a zdrojů, jakož i inovativních přístupů, které místním a regionálním orgánům umožní poskytovat individualizovaná řešení s cílem zlepšit provádění politik v oblasti životního prostředí v praxi;

5. zdůrazňuje, že problémy s prováděním nelze řešit pouze novými právními předpisy. K dosažení cílových hodnot a norem jsou zapotřebí také podpůrné mechanismy, nové přístupy a inovace;

6. vyzdvihuje pozitivní úlohu technické platformy pro spolupráci v oblasti životního prostředí mezi Evropskou komisí a Evropským výborem regionů a zdůrazňuje, že začleněním do 7. akčního programu pro životní prostředí získala dlouhodobě pevný základ. Požaduje, aby 8. akční program pro životní prostředí dále posílil technickou platformu pro spolupráci v oblasti životního prostředí, kterou zřídila komise ENVE a GR pro životní prostředí za účelem podpory dialogu, a aby shromažďoval informace o místních a regionálních výzvěch a řešeních, pokud jde o uplatňování právních předpisů EU v oblasti životního prostředí;

7. vyzývá k posílení znalostní základny v oblasti životního prostředí, k využití potenciálu digitálních a datových technologií a k většímu využívání řešení inspirovaných přírodou a sociálních inovací s cílem zlepšit provádění;

8. zdůrazňuje, že tradiční politiky v oblasti životního prostředí v rámci jednotlivých odvětví jsou do značné míry neúčinné, a proto by měl 8. akční program pro životní prostředí v zájmu posílení politiky v oblasti životního prostředí stanovit integrovaný přístup, zohlednit mnohostrannou povahu environmentálních výzev a vytvářet synergie a zabránit nesouladu mezi:

a) ambicemi, harmonogramy a postupy a nástroji provádění různých politik v oblasti životního prostředí, v energetice a v oblasti klimatu;

b) ambicemi a harmonogramy mezních hodnot právních předpisů EU v oblasti životního prostředí a politik zaměřených na zdroje;

9. poukazuje na časový posun mezi přijetím 8. akčního programu pro životní prostředí a víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027 a připomíná, že u budoucích akčních programů pro životní prostředí by měl být rozhodovací proces sladěn s časovým rámcem VFR;

10. konstatuje, že pro dosažení stanovených cílů je nezbytné efektivně shromažďovat, zpracovávat a využívat data o stavu životního prostředí. Příslušné postupy se však stále velmi liší a často nejsou dostatečně sofistikované, kdy příliš mnoho práce stojí na lidech, zejména na místní a regionální úrovni. VR proto zdůrazňuje potřebu rozvojových činností a investic v celé EU, díky nimž bude možné provádět nezbytné zpracování dat jednotným způsobem, přičemž je třeba klást důraz na kompatibilitu a využívání automatizovaných datových toků a otevřených rozhraní;

11. domnívá se, že plány na podporu oživení a odolnosti by se měly řídit zásadou „nepůsobovat škodu“ a uplatňovat přístup zohledňující zdravý životní styl, aby tak byla zajištěna provázanost a soudržnost opatření;

12. vyzývá k tomu, aby byly politiky v oblasti životního prostředí a klimatu a politiky, které podporují oběhové hospodářství, plně začleněny do rozpočtových, hospodářských a sociálních opatření EU, a připomíná, že v rámci úsilí o zelené oživení by měly být zohledňovány územní rozdíly a výzvy, a zajištěno to, že žádná komunita nezůstane opomenuta;

13. opakuje svou výzvu k uplatňování holistického přístupu založeného na územním hledisku nebo zaměřeného na oblastní celky, který je nejlepším možným způsobem, jak prosadit zdravý životní styl pro všechny v souladu se specifickými podmínkami příslušného území či oblasti, včetně biokulturní rozmanitosti;

14. vítá odhodlání učinit ze Zelené dohody pro Evropu základní kámen strategie pro oživení a opakuje svůj postoj, že výzvy v oblasti životního prostředí, klimatu a transformace vyžadují významné zelené a modré investice a inovace na všech úrovních správy;

15. vyzývá k provádění ambiciózních investic do klíčových zelených odvětví (např. do projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, oběhového hospodářství, do přechodu k druhům dopravy šetrnějším k životnímu prostředí), které jsou zapotřebí k budování odolnosti a vytváření růstu a pracovních míst ve spravedlivé, inkluzivní a udržitelné společnosti založené na solidaritě, a zdůrazňuje, že tyto investice jsou z celé řady hledisek přínosné pro ekonomiku a zdraví a dobrou kvalitu života lidí. Místní a regionální orgány plní důležitou úlohu v rámci procesu oživení a tam, kde je to vhodné, by měly být zapojeny do plánování a provádění těchto investic;

16. poukazuje na to, že místní a regionální samosprávy hrají klíčovou úlohu v zapojování občanů, podniků, výzkumných středisek, akademické obce a místních zúčastněných subjektů do navrhování a provádění politik v oblasti životního prostředí;

17. vyzývá k vytvoření dobře fungujícího rámce víceúrovňové správy a vybízí všechny úrovně správy, aby podporovaly spolupráci mezi různými orgány správy, mezi regiony, obcemi a napříč hranicemi za účelem provádění 8. akčního programu pro životní prostředí;

18. upozorňuje, že je zapotřebí další výzkum a více údajů a znalostí, aby bylo možné řešit specifické výzvy v oblasti životního prostředí a využít příležitostí v různých typech místních a regionálních komunit, s přihlédnutím k vyliďňování venkova, stárnutí populace a regionálním rozdílům, a zdůrazňuje, že je třeba, aby byly tyto údaje a znalosti veřejně dostupné a snadno přístupné;

19. poukazuje na to, že je zapotřebí více údajů místního charakteru, včetně údajů přímo shromažďovaných od občanů nebo soukromých subjektů, které realizují ekologické projekty (týkající se např. půdy, vody, pozorování ptáků, přírodních stanovišť atd.), a vyzývá ke spolupráci mezi Evropskou komisí a místními a regionálními orgány za účelem získávání údajů místního charakteru, které jsou nezbytné pro lepší provádění akčního programu pro životní prostředí;

20. podporuje vytvoření nového rámce pro sledování, a to s náležitým ohledem na stávající rámce, jako je např. přezkum provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí. Zasazuje se o zapojení Evropského výboru regionů a místních a regionálních orgánů do procesu definování hlavních ukazatelů s cílem zajistit odpovídající zohlednění místního a regionálního rozměru;

21. vyzývá k tomu, aby bylo vyvíjeno soustavné úsilí o posílení sledování životního prostředí (např. z hlediska biologické rozmanitosti, nulového znečištění, absence toxických látek, revidovaného oběhového hospodářství), o propojení s průřezovými nástroji pro sledování (např. cíle udržitelného rozvoje, přehled odolnosti atd.) a stanovení hlavních ukazatelů (např. oběhové hospodářství, klima a energetika, absence toxických látek, biologická rozmanitost, nulové znečištění, tlaky na životní prostředí, přezkum provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí – ukazatele provádění atd.), a to na základě obecných zásad, jako je zajištění kvality, vyváženost, použitelnost, stanovení priorit, flexibilita, časové harmonogramy a periodicitu;

22. vyzývá k tomu, aby nový rámec pro sledování v maximální možné míře vycházel ze stávajících monitorovacích nástrojů a ukazatelů používaných v oblasti politiky životního prostředí a správy energetické unie a opatření v oblasti klimatu a aby sdružoval technické požadavky na podávání zpráv, tak aby bylo v zásadě možné zabránit zdvojení činnosti a omezit administrativní zátěž;

23. poukazuje na to, že provádění 8. akčního programu pro životní prostředí lze zrychlit iniciativami, jako je například Dohoda pro zelená města nebo Evropský rok zelenějších měst 2022 či městská agenda, a rovněž dobrovolnými iniciativami, jako je Pakt starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky a středisko pro sledování městské mobility, a že by proto tyto iniciativy měly být více propagovány;

24. podporuje zintenzivnění úsilí týkající se vzdělávání v oblasti životního prostředí a provádění projektů zaměřených na mládež s cílem zvýšit povědomí o životním prostředí;

25. uznává, že plnohodnotného provádění mnoha politik v oblasti životního prostředí lze dosáhnout pouze s plným zapojením občanů v rámci každodenních činností;

26. uznává, že je třeba věnovat větší pozornost vzájemným vztahům mezi městskými oblastmi a venkovskými subjekty a skutečnosti, že zeměpisné oblasti typu horských oblastí, ostrovů, pobřežních oblastí, nejvzdálenějších regionů apod. mají obrovský potenciál pro rozvoj zelených investic (např. pokud jde o projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů);

27. poukazuje na to, že zranitelné regiony, včetně uhelných regionů a regionů s vysokými emisemi uhlíku a rovněž nejvzdálenějších regionů, se zavázaly k tomu, že budou usilovat o dosažení dekarbonizace do roku 2040. Vyzývá proto, aby bylo podpořeno úsilí těchto regionů o urychlení jejich strategií globální změny tak, aby se mohly stát zkušebními laboratořemi a prostředím, kde by se testovaly překážky, jimž bude třeba čelit, aby bylo možné cílů v této oblasti dosáhnout;

28. souhlasí s 19. bodem odůvodnění návrhu akčního programu pro životní prostředí, v němž se uvádí, že jeho cílů nemůže být uspokojivě dosaženo pouze na úrovni členských států. Zdá se, že návrh ve své stávající podobě neobsahuje žádné problematické body, pokud jde o soulad se zásadou subsidiarity. Není problematický ani z hlediska souladu se zásadou proporcionality;

29. podporuje posílení systému EU pro přístup k právní ochraně a vítá navrhované změny Aarhuské úmluvy⁽¹⁾. Zdůrazňuje potřebu posílit systém EU pro přístup k informacím, účast veřejnosti na rozhodování a přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Vyzývá Komisi, aby podporovala dialog s VR a místními a regionálními orgány s cílem zajistit, aby měly místní komunity k dispozici náležité prostředky, jež jim umožní přístup k právní ochraně, a mohly plně přispívat ke zlepšení provádění politiky EU v oblasti životního prostředí;

30. navrhuje, aby byla zvážena možnost vytvořit v rámci technické platformy pro spolupráci v oblasti životního prostředí síť „vyslanců“ s cílem podpořit provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí na všech úrovních správy, a to způsobem, který by byl slučitelný se stávajícími iniciativami, jako je nástroj pro vzájemnou technickou pomoc a výměnu informací (TAIEX), přezkum provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí (EIR), Dohoda pro zelená města a biogeografický proces síť Natura 2000, a doplňoval je.

V Bruselu dne 5. února 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁾ Příslušné dokumenty a bližší informace jsou k dispozici v následující tiskové zprávě: https://ec.europa.eu/environment/news/commission-proposes-improve-public-scrutiny-eu-acts-related-environment-2020-10-14_cs.